Хуго Майсль: «Найкраща оборона — це напад»

Хуго Майсль. Фото: storiedicalcio.altervista.org

Світ запам'ятав цього великого футбольного тренера завдяки крилатому вислову: «Найкраща оборона — це напад». Але не тільки цим відомий Хуго Майсль — генеральний секретар Федерації футболу Австрії, наставник знаменитої Wunderteam (чудо-команди), організатор першого клубного турніру, який став предтечею Кубка європейських чемпіонів.

Майбутній тренер з'явився на світ в заможній єврейській родині з крихітного богемського містечка Малешов. У 1893-му сім'я переїжджає в столицю Австро-Угорщини Відень, де хлопчик знайомиться з футболом — новою грою, яку завезли на континент британці. На порозі XX століття молодий Хуго вступає до Віденського Клубу крикету та футболу, за команду якого він буде грати з 1900 до 1905 року.

Покинувши кар'єру банківського службовця, Майсль стає функціонером Австрійської федерації футболу й у цій якості організовує перший міжнародний матч на континенті: в 1902 році збірна Австрії грає проти команди Угорщини. У 1912-му на Олімпійських іграх у Стокгольмі він судить зустрічі футбольних команд.

У роки Першої світової

На тренерській роботі. Фото: geschichtewiki.wien.gv.at

Зайнявши місце тренера національної збірної Австрії, Майсль домагається послідовного підвищення класу її гри — наприкінці 1920-х років команда вважається однією з кращих у Європі. З 12 квітня 1931-го до 7 грудня 1932 року Wunderteam (тобто, «чудо-команда» — так прозвали її фанати) провела 14 зустрічей зі збірними європейських країн і в жодній із них не поступилася. Своєрідний рекорд! Паралельно Хуго призначається генеральним секретарем Федерації футболу Австрії і входить у число найбільш видних адміністраторів європейського футболу.

Майсль всіляко сприяв переходу футболу в професійну колію. До цього навіть найкращі гравці провідних клубів Європи були змушені працювати, щоб утримувати свої сім'ї. Саме Хуго почав переконувати заможних людей вкладати гроші в професійний футбол, що кардинальним чином вплинуло на цей вид спорту. Крім цього, в 1927 році він організовує перший клубний турнір на континенті — Кубок Мітропи (тобто, Центральної Європи) — попередник Кубка європейських чемпіонів. Хуго багато в чому сприяв і організації чемпіонатів світу з футболу, перший із яких пройшов у 1930 році в Монтевідео.

Хуго Майсль робить запис у книзі почесних гостей міста Глазго

Єврей на чолі футбольної федерації німецькомовної країни викликав у нацистів явне роздратування. «У президії сидить Хуго Майсль, єврей із Відня, який із натуральною спритністю його раси й зі збоченою мораллю євреїв постійно плутає всі карти», — так описував відомий німецький спортивний журналіст Ернст Вернер конгрес Всесвітньої Федерації футболу в 1928 році, де було прийнято рішення про проведення чемпіонатів світу. І далі із тим же апломбом: «Майсль і лідер Німецького футбольного союзу Ліннеманн, відомий криміналіст, являють собою разючий контраст. Один представляє у футболі торгові методи, інший — апостол чистого аматорства. І такі ось (як Майсль) ділки від футболу наносять смертельні удари самому футболу й нікого це не турбує!».

Це було сказано в 1928-му, задовго до приходу нацистів до влади в Німеччині. Крапку в цій суперечці поставила Олімпіада-1936 у Берліні, коли збірна Німеччини з футболу відсіялась ще на попередньому етапі, а команда Австрії вийшла у фінал.

Для нацистських спортивних ідеологів Майсль був немов кістка в горлі. Два провідних журналіста німецького футбольного журналу Kicker видали брошуру під назвою «Das Wunderteam» про історію австрійського футболу, жодного разу не згадавши ім'я людини, який тренував цю чудо-команду багато років.

Wunderteam, 1932

Гра збірної Австрії виглядала дуже видовищно, дехто називав цей стиль «віденськими мереживами» через безліч коротких акуратних пасів. Вона також увійшла в історію як Дунайська школа футболу.

Блискуча кар'єра Хуго несподівано завершилася в 1937 році, коли 17 лютого він раптово помер від серцевого нападу прямо у своєму робочому кабінеті у Відні. Заслуженому тренеру, судді і футбольному менеджеру влаштували пишний похорон. Через рік, після аншлюсу Австрії нацистами, це було б неможливо.

Доля розпорядилася так, що Хуго не побачив занепад своєї команди. 12 березня 1938 року в Берліні вирішили, що на чемпіонаті світу 1938 року Третій рейх буде представляти єдина австро-німецька збірна. Однак риску під історією національної збірної Австрії підбив так званий «примирливий матч» із командою Німеччини. Гру вшанували своєю присутністю нацистські бонзи, які розташувалися в центральній ложі. Організатори розраховували завершити матч нічиєю, що продемонструвало б рівність сил перед злиттям команд. Але завдяки центральному нападаючому австрійців Маттіасу Сінделару і його колезі по команді Карлу Сесту команда з Відня виграє в німців 2:0.

Улюбленець віденських уболівальників Маттіас Сінделар був одним із найкращих у Wunderteam Хуго Майсля. Чех за національністю, він вважав себе австрійським патріотом, дотримувався соціал-демократичних переконань і виступав проти аншлюсу. Поглядів своїх футболіст не приховував, будучи на олівці в Гестапо.

Могила Хуго Майсля

Маттіас Сінделар

За першим скандалом, коли він забив гол у ворота німців, станцювавши від радості прямо перед ложею із нацистськими чиновниками, послідував наступний. Маттіас категорично відмовився грати за збірну Третього рейху, посилаючись на вік (йому було за 35) і травми, хоча всі розуміли, що це протест проти аншлюсу. У серпні 1938-го він купив кафе «Аннагоф» у віденського єврея Леопольда Дрілля. Причому, купив за ринковою ціною — за 20 000 німецьких марок — незважаючи на те, що євреям заборонили володіти яким-небудь нерухомим майном, і вони були раді позбутися від нього за безцінь. У своєму кафе спортсмен відмовився вішати нацистські плакати й гасла, зате воно стало єдиним у Відні, куди ще пускали євреїв.

23 січня 1939 року у квартирі Сінделара виявили труп господаря і його ще живу подругу напів-єврейку Каміллу Кастаньйоло (вона померла пізніше в шпиталі). Офіційна причина смерті обох — отруєння чадним газом через несправність опалювального приладу. Прокуратура засумнівалася у висновках поліції, але через півроку закрила справу за розпорядженням нацистської влади. Це міг бути як нещасний випадок, так і самогубство в знак протесту або політичне вбивство — крапку в цій справі не поставлено досі.

І на закінчення два слова про збірну Австрії. Після війни вона відродилася й навіть на час зайняла гідне місце в європейському футболі. Але зліт був короткочасним, і незабаром команда перекочувала в середнячки, займаючи сьогодні 27 місце в рейтингу ФІФА. Нового Хуго Майсля в країні не знайшлося.

Веніамін Чернухін, спеціально для «Хадашот»